

DE ONGEWETEN ZELFMOORD

Bart deed ook nooit mee aan gesprekken over sexuele onderwerpen. De vaak grof-zinnelijke toespelingen, dat typische kenmerk van onbevredigd erotisch verlangen, waar we als pubers nog al eens mee te kampen hadden, verfoeide hij en als wij gnuivend lachten om brutale dubbelzinnigheden, kon hij kwaad en geïrriteerd wegloupen.

Toen een van de klasgenooten — IJzerman heette hij, vroegrijp en daardoor sexueel onze meerdere — hem eens smalend had toegevoegd „je lijkt wel een meid”, was hij hem woedend naar de keel gevlogen en had hem zoodanig met z'n vuisten bewerkt, dat hij het niet meer waagde nog eens zulk een opmerking te maken. We hadden bij het gevecht belangstellend toegekeken en in ons hart hadden we plezier, dat IJzerman zoo'n ongenadig pak slaag kreeg, want we mochten hem niet erg, ondanks zijn superioriteit op sexueel gebied, die onmiskenbaar was en waarvan wij profiteerden in den vorm van adviezen, die hij ons autoritair gaf. Maar hij was gluisperig en onbetrouwbaar.

Op het laatst was het zoo, dat we in Bart's gezelschap dubbelzinnigheden vermeden, omdat in zijn aanwezigheid de aardigheid er voor een groot deel af ging. We wachtten ermee tot hij er niet bij was en genoten dan des te meer. Zoo wist Bart, zij het dan ook gedeeltelijk door daden, maar toch veelmeer door zijn houding, dat onuitgesproken prestige, dat hij bezat, af te dwingen. Wij hielden rekening met hem en op die consideratie kon verder niemand onder ons aanspraak maken.

Toch was Bart niet heerschzuchtig en ook niet bazig. Als hij ons overhaalde tot het uitvoeren van zijn gevaarlijke grappen, dan was het meer door het vuur van zijn geestdrift, dan door dwingelandij.

Tijdens zijn gedrukte stemmingen kon hij, ook op school, bepaald meegaand zijn. Maar er was iets in zijn gedrag, dat den afkeer van het banale duidelijk demonstreerde en wel zoo duidelijk, dat het op de anderen oversloeg, waardoor de gesprekken, als hij er bij was, altijd een zuiverder karakter droegen dan anders.

Hij werkte eigenlijk niet hard, maar in elk geval had hij met geen enkel vak veel moeite en hij ging altijd glansrijk over.

Zijn roekeloosheid gold nooit de school. Daar was hij, hoewel uiteraard den eenen keer handelbaarder dan de andere, zelden bepaald hinderlijk en in het uitdenken van plagerijen was hij niet sterk. Hij maakte op de meeste menschen een sympathieken indruk en de leeraren mochten hem wel.

Koning, die Fransch gaf, noemde hem om zijn grilligheid persifleerend „plus féminin que la femme”, een woordspeling, die hij zich glimlachend liet aanleunen. Wonderlijk, als ik denk aan de reactie bij IJzerman's opmerking. Maar van Koning accepteerde hij het en heusch niet uit angst-voor-den-leeraar, want hij had karakter genoeg om te toonen, dat iets hem niet beviel.

Den bewusten avond — elk détail staat mij nog glashelder voor den geest — kwam Bart mij tegen acht uur halen. Hij zei, dat hij een wandeling wilde maken en vroeg of ik meeding. Mijn huiswerk was nog wel niet klaar, maar ik liet me overhalen en ging mee.

Bart was in een vroolijke bui en aan alles kon ik merken dat hij weer overliep van dadendrang.